

КОРУПЦІЙНИЙ ЗЛОЧИН ЯК ПІДСТАВА КВАЗІКРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ: ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ НОРМАТИВНОГО ЗАКРІПЛЕННЯ

УДК 343.352:343.237

Постановка проблеми. Важливою складовою кримінально-правової протидії корупційним кримінальним правопорушенням в Україні є нормативна реалізація можливостей застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб, яка у кримінальному законодавстві України набуває обрисів квазікримінальної відповідальності юридичних осіб. Проте реалізація відповідного інституту викликає певні складнощі під час застосування кримінально-правових норм. Адже інститут застосування заходів кримінально-правового характеру хоча і не є новим, однак він є достатньо складним для процесуального розуміння більшості його положень. У зв'язку з цим будь-які наукові розробки проблеми квазікримінальної відповідальності юридичних осіб в Україні, зокрема й у разі вчинення її уповноваженою особою від імені та в інтересах юридичної особи корупційного кримінального правопорушення, є актуальними та своєчасними.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблема квазікримінальної відповідальності юридичних осіб була предметом дослідження таких вітчизняних науковців, як О. З. Гладуна, К. П. Задоя, З. А. Загинеї-Заболотенко, О. В. Панченко, О. Ф. Пасеки, О. П. Провоторова, В. С. Сотніченка, А. М. Яценка та інших. Водночас слід констатувати, що у вказаних працях остаточно питання про застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб не вирішено, у зв'язку з чим потребує нового авторського погляду, зокрема й у частині реалізації відповідного інституту у разі вчинення уповноваженою особою юридичної особи корупційних кримінальних правопорушень.

Метою дослідження є характеристика окремих аспектів розуміння корупційного злочину як підстави квазікримінальної відповідальності юридичних осіб за чинним кримінальним законодавством України.

Виклад основного матеріалу. Законодавець, передбачаючи інститут застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб, одним із засадничих положень, який було покладено в основу цього інституту, визнав вибірковість тих злочинів, за вчинення яких від імені та/або в інтересах якого було вчинено відповідний злочин, до юридичних осіб можуть застосовуватися заходи кримінально-правового характеру. З одного боку, такий підхід можна вважати обґрунтованим з огляду на специфіку вітчизняної системи кримінально-правового реагування, а з іншого боку, зумовлює постійне оновлення тих злочинів, вчинення яких уповноваженою особою від імені та в інтересах юридичної особи є підставою застосування до такої юридичної особи заходів кримінально-правового характеру.

Аналіз ст. 96-3 Кримінального кодексу України (далі – КК) дозволяє зробити висновок, що в класичному розумінні саме цього Кодексу за вчинення уповноваженими особами від імені та в інтересах юридичних осіб корупційних кримінальних правопорушень підстави застосування заходів кримінально-правового характеру передбачено в двох пунктах, а саме в пунктах 1 та 2 ч. 1 ст. 96-3 КК. Так, згідно з п. 1 підставою застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб є вчинення її уповноваженою особою від імені та в інтересах юридичної особи будь-якого із кримінальних правопорушень, передбачених у статтях 209 і 306, частинах 1 і 2 ст. 368-3, частинах 1 і 2 ст. 368-4, статтях 369 і 369-2 цього Кодексу. Відповідно до п. 2 цієї статті підставою застосування таких заходів є незабезпечення виконання покладених на її уповноважену особу законом або установчими документами юридичної особи обов'язків щодо вжиття заходів із запобігання корупції, що призвело до вчинення будь-якого із кримінальних правопорушень, передбачених у статтях 209 і 306, частинах 1 і 2 ст. 368-3, частинах 1 і 2 ст. 368-4, статтях 369 і 369-2 цього КК.

Як вбачається з цього переліку, законодавець, по-перше, не всі корупційні злочини є підставою застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб, а лише ті, що визначені у пунктах 1 та 2 ч. 1 ст. 96-3 КК; по-друге, у п. 1 ч. 1 ст. 96-3 КК передбачено як корупційні, так і некорупційні злочини; по-третє, у п. 2 ч. 1 ст. 96-3 КК також передбачено корупційні та некорупційні злочини; по-четверте, перелік вказаних корупційних злочинів у пунктах 1 та 2 ч. 1 ст. 96-3 КК свідчить, що законодавець робить ухил на тому, що лише активна корупція від імені та в інтересах юридичної особи є підставою застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Проаналізуємо такий підхід законодавця до переліку корупційних злочинів, за вчинення яких від імені та в інтересах юридичної особи передбачена можливість застосування заходів кримінально-правового характеру щодо цієї юридичної особи.

Як було зазначено вище, у пунктах 1 та 2 ч. 1 ст. 96-3 КК в переліку тих злочинів, вчинення яких може стати підставою застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб, передбачено як корупційні, так і некорупційні злочини. При цьому такий перелік є ідентичним. Так, до нього включено такі некорупційні злочини, як легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом (ст. 209 КК) та використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, прекурсорів, отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів (ст. 306 КК). Також цей перелік містить такі корупційні злочини у розумінні примітки до ст. 45 КК: підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми в його активній формі, передбачений частинами 1 та 2 ст. 368-3 КК, підкуп особи, яка надає публічні послуги також в його активній формі, передбачений частинами 1 та 2 ст. 368-4 КК, пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі (ст. 369 КК) та зловживання впливом (ст. 369-2 КК). Указаний перелік є вичерпним та не підлягає розширеному тлумаченню.

Насамперед звертаємо увагу на те, що законодавець при формулюванні підстави застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб в більшості оминає вказівку на пасивні форми підкупу, які полягають у прийнятті пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди [1, с. 71–72], які передбачені у частинах 1 та 2 ст. 368-3, частинах 1 та 2 ст. ст. 368-4. Тобто, за вчинення уповноваженою особою від імені та в інтересах юридичної особи пасивного підкупу до такої юридичної особи заходи кримінально-правового характеру не застосовуються.

Водночас стосовно зловживання впливом (ст. 369-2 КК), яке також є підставою застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб, законодавець послуговується зворотнім алгоритмом, який є більш повним, аніж у вище розглянутому випадку. Адже зловживання впливом, як вбачається з формулювань об'єктивної сторони відповідного складу злочину, полягає як в активній, так і в пасивній формі корупції. Так, під зловживанням впливом розуміється пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди особі, яка пропонує чи обіцяє (погоджується) за таку вигоду або за надання такої вигоди третій особі вплинути на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (активна корупція), прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди для себе чи третьої особи за вплив на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, або пропозиція чи обіцянка здійснити вплив за надання такої вигоди (пасивна корупція).

Чи правильним є такий підхід, коли законодавець в одному випадку передбачає можливість застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб за вчинення активного підкупу уповноваженою особою цієї юридичної особи (частини 1, 2 ст. 368-3, частини 1, 2 ст. 368-4 та ст. 369 КК), а в іншому – за вчинення як активного підкупу, так і пасивного підкупу (ст. 369-2 КК)? На нашу думку, ні.

Нагадаємо, що склади злочинів, передбачені частинами 1, 2 ст. 368-3, частинами 1, 2 ст. 368-4 КК та ст. 369-2 цього Кодексу

співвідноситься як загальні та спеціальна норми. На думку Н. М. Ярмиш та О. О. Дудорова, питання про співвідношення складів злочинів, передбачених ст. 368, ст. 368-3, ст. 368-4 і ст. 369-2 КК, має вирішуватись відповідно до правила про конкуренцію між загальною і спеціальною нормами, оскільки надання неправомірної вигоди за вплив на прийняття рішення є окремим випадком підкупу [2, с. 179–180; 3, с. 159]. Нагадаємо, що відповідний вид конкуренції передбачає наявність в обох складах злочинів як спільних (загальних) ознак, так і окремих (спеціальних) ознак в одному з них. Вочевидь, такою спеціальною ознакою при зловживанні впливом є власне сам вплив, з метою здійснення якого особа вчиняє дії з неправомірною вигодою.

Відповідно законодавець не відкидає можливості застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб у разі пасивного коруптування відповідної особи (йдеться про осіб, які погодилися вчиняти маніпуляції з неправомірною вигодою задля здійснення впливу на осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування).

Також звертаємо увагу на те, що міжнародні антикорупційні конвенції не містять такої диференціації підкупу на активний та пасивний під час формулювання рекомендацій державам, які їх ратифікували, про доцільність установлення певного виду юридичної відповідальності стосовно юридичних осіб у разі вчинення їх уповноваженою особою корупційного злочину. Так, відповідно до ч. 1 ст. 26 Конвенції ООН проти корупції кожна держава-учасниця вживає таких заходів, які, з урахуванням її принципів права, можуть бути необхідними для встановлення відповідальності юридичних осіб за участь у злочинах, що визначені цією Конвенцією. Підкупом згідно з цим міжнародним документом визнаються обіцянка, пропозиція або надання державній посадовій особі, особисто або через посередників, будь-якої неправомірної переваги для самої посадової особи або іншої фізичної чи юридичної особи, щоб ця посадова особа вчинила будь-яку дію чи утрималась від вчинення дій під час виконання своїх службових обов'язків (активний підкуп), б) вимагання або прийняття державною посадовою особою, особисто або через посередників,

будь-якої неправомірної переваги для самої посадової особи чи іншої фізичної або юридичної особи, щоб ця посадова особа вчинила будь-яку дію чи утрималась від вчинення дій під час виконання своїх посадових обов'язків (пасивний підкуп) [4].

Водночас Кримінальна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією допускає виключно активне корумпування у разі вчинення дій з неправомірною вигодою (хабарем – за термінологією цього міжнародного документа). Так, згідно з ч. 1 ст. 18 Конвенції кожна Сторона вживатиме таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для забезпечення відповідальності юридичних осіб за передбачені цією Конвенцією кримінальні злочини – дачу хабара, зловживання впливом та відмивання доходів, – вчинені на їхню користь будь-якою фізичною особою, яка діяла незалежно або як представник того чи іншого органу юридичної особи та яка обіймає керівну посаду у цій юридичній особі, із використанням: представницьких повноважень юридичної особи; чи повноважень приймати рішення від імені юридичної особи; чи повноважень здійснювати контроль за діяльністю юридичної особи; а також за залучення такої фізичної особи до вищезазначених злочинів у якості співучасника чи підбурювача [5].

Відповідно до ст. 2 Конвенції ОЕСР з боротьби з підкупом посадових осіб іноземних держав під час здійснення міжнародних ділових операцій кожна зі Сторін повинна вжити необхідних заходів у відповідності із своїми правовими принципами для того, щоб встановити відповідальність юридичних осіб за підкуп посадової особи іноземної держави. Згідно зі ст. 1 цього міжнародного документу підкупом визнається навмисна пропозиція, обіцянка або надання будь-яких матеріально-фінансових або інших переваг, як пряму, так і через посередників, будь-якій посадовій особі іноземної держави, для таких посадових осіб або третій стороні для того, щоб така посадова особа діяла або утрималась від дій, пов'язаних з виконанням нею своїх офіційних обов'язків, з метою отримання або утримання ділових або інших неналежних переваг під час здійснення міжнародної ділової діяльності, вважалися б кримінальним злочином [6].

Таким чином, у міжнародних антикорупційних конвенціях по-різному передбачається можливість встановлення певної форми відповідальності для юридичних осіб у разі вчинення від їх імені та/або в її інтересах певного корупційного злочину. У Конвенції ООН проти корупції – за активні та пасивні форми корупції (підкупу), а в Кримінальній конвенції РЄ про боротьбу з корупцією та в Конвенції ОЕСР з боротьби з підкупом посадових осіб іноземних держав під час здійснення міжнародних ділових операцій – лише за активну форму корупції (підкупу), як і в національному кримінальному законодавстві. Водночас такий дуальний підхід на міжнародному рівні не є дороговказом законодавцю України передбачити підставою застосування заходів кримінально-правового характеру до юридичних осіб вчинення її уповноваженою особою виключно активного підкупу (дачі хабара). Адже, по-перше, в Конвенції ОЕСР з боротьби з підкупом посадових осіб іноземних держав під час здійснення міжнародних ділових операцій розглядає як неправомірні виключно дії особи, яка вчиняє активну корупцію стосовно посадових осіб іноземних держав, не зачіпаючи реверсної поведінки таких посадових осіб у вигляді прийняття пропозиції, обіцянки або одержання хабара; і по-друге, Конвенція ООН проти корупції – це міжнародний документ загального рівня, тоді як Кримінальна конвенція РЄ про боротьбу з корупцією – міжнародний документ регіонального рівня. Тому й, на наш погляд, імплементаційна діяльність України в аспекті передбачення можливості застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб за вчинення її уповноваженими особами корупційних злочинів повинна бути орієнтована власне на встановлення стандарту, передбаченого у міжнародному документі загального рівня, а саме у Конвенції ООН проти корупції. Саме вона, як вказувалося вище, містить положення про доцільність передбачення відповідного виду юридичної відповідальності стосовно юридичних осіб за вчинення їх уповноваженими особами як пасивного, так і активного підкупу.

Про можливість передбачення підстави застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб у вигляді вчинення форм уповноваженою особою від імені та в

інтересах юридичної особи корупційного злочину в пасивній та активній свідчить й зарубіжна нормативна практика.

Наприклад, подібна форма кримінально-правового реагування на вчинення злочинів уповноваженими особами юридичних осіб від імені та/або в інтересах юридичних осіб передбачена у кримінальному законодавстві Республіки Польщі. У самостійному законі цієї держави про відповідальність колективних суб'єктів за заборонені діяння під загрозою покарання, закріплено підставу такої відповідальності колективних суб'єктів за вчинення передбаченого законодавцем у цьому нормативному акті переліку злочинів, які вчиняє уповноважена особа цього колективного суб'єкта (юридичної особи). Однією з підстав юридичної відповідальності в цьому випадку є вчинення

Колективний суб'єкт господарювання несе відповідальність відповідно до Закону, якщо особа, зазначена у його ст. 3 (особа, яка діє від імені або в інтересах колективного суб'єкта, яка належить до керівного органу цього суб'єкта або зобов'язана представляти цього суб'єкта, приймати рішення від його імені або здійснювати внутрішній контроль; особа, яка діє від імені або в інтересах колективного суб'єкта за згодою особи, зазначеної вище, а також підприємець, який безпосередньо взаємодіє з колективним суб'єктом з метою досягнення юридично допустимої мети), вчинила такий злочин, як хабарництво та зловживання впливом, що передбачено у статтях 228–230а, статтях 250а і 296а КК Республіки Польща, а також у статтях 46–48 Закону від 25.06.2010 про спорт [7]. Аналіз вказаних вище статей КК Республіки Польща дає можливість стверджувати, що в них передбачається кримінальна відповідальність як за пасивний підкуп (ст. 228), так і за активний підкуп (ст. 229).

Тобто, законодавство Республіки Польща, яке містить подібну модель квазікримінальної відповідальності юридичних осіб також містить вказівку на те, що колективний суб'єкт притягається до такої відповідальності у разі вчинення її уповноваженою особою від імені та в інтересах юридичної особи як активного, так і пасивного підкупу. Республіка Польща, як відомо, ратифікувала Конвенцію ООН проти корупції та Кримінальну конвенцію РЄ

про боротьбу з корупцією, віддавши перевагу, вочевидь, стандарту відповідальності юридичних осіб, передбачених у Конвенції ОО проти корупції.

Висновки. Враховуючи викладене вище, доходимо висновку, що більш правильним є підхід, відповідно до якого заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб можуть застосовуватися у разі вчинення її уповноваженою особою від імені та в інтересах цієї юридичної особи як активного, так і пасивного підкупу, що відповідає антикорупційним стандартам загального рівня, а саме тим, що передбачені у Конвенції ООН проти корупції. Вважаємо за доцільне викласти пункти 1 та 2 ч. 1 ст. 96-3 КК у такій редакції:

«1) вчинення її уповноваженою особою від імені та в інтересах юридичної особи будь-якого із кримінальних правопорушень, передбачених у статтях 209, 306, 368, 368-3, 368-4, 369 і 369-2 цього Кодексу; 2) незабезпечення виконання покладених на її уповноважену особу законом або установчими документами юридичної особи обов'язків щодо вжиття заходів із запобігання корупції, що призвело до вчинення будь-якого із кримінальних правопорушень, передбачених у статтях 209, 306, 368 368-3, 368-4, 369 і 369-2 цього Кодексу».

1. Михайлов В. В. Підкуп у законодавчих конструкціях корупційних кримінальних правопорушень: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Київ, 2021. 237 с.
2. Ярмиш Н. М. Проблеми кримінально-правової кваліфікації (злочини проти життя та здоров'я особи, проти власності, у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг): навч. посіб. Київ: Нац. акад. прокуратури України, 2014. 192 с.
3. Дудоров О. О. Зловживання впливом: у пошуках істини між «духом» і «буквою» кримінального закону. *Право і громадянське суспільство*. 2015. № 3. С. 136–178. О
4. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції: міжнародний документ від 31.10.2003. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text

5. *Кримінальна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією: міжнародний документ від 27.01.1999 № ETS173*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101#Text
6. *Конвенція Організації економічної співпраці та розвитку з боротьби з підкупом посадових осіб іноземних держав під час здійснення міжнародних ділових операцій: міжнародний документ від 21.11.1997*. <https://ips.ligazakon.net/document/MU97640>
7. *Ustawa o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary. Dz.U.2023.0.659 t.j. - Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary*. <https://lexlege.pl/ustawa-o-odpowiedzialnosci-podmiotow-zbiorowych-za-czyny-zabronione-pod-grozba-kary/>
8. *Kodeks karny Rzeczypospolitej Polskiejz dnia 6 czerwca 1997. CZĘŚĆ OGÓLNA*. <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970880553/U/D19970553Lj.pdf>

Харко Д.М. Корупційний злочин як підстава квазікримінальної відповідальності юридичних осіб: окремі проблеми нормативного закріплення

Статтю присвячено дослідженню питання форми корупційного злочину як підстави застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб за його вчинення уповноваженою особою від імені та в інтересах юридичної особи (пункти перший та другий частини першої статті 96-3 Кримінального кодексу України). Установлено, що у кримінальному законодавстві України передбачається, що такий корупційний злочин повинен мати активну форму, тобто полягати в пропозиції, обіцянці, наданні неправомірної вигоди відповідному суб'єкту – службовій особі юридичної особи приватного права (частини перша та друга статті 368-3), особі, яка здійснює професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг (частини перша та друга статті 368-5), публічній службовій особі (стаття 369). Шляхом системного аналізу та застосування правил системного тлумачення кримінально-правових норм зроблено висновок, що стосовно зловживання впливом (стаття 369-2 Кримінального кодексу України), яке може полягати в активній та пасивній формі корупції, законодавець допускає цей злочин як підставу застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. У цьому вбачається непослідовність законодавця, оскільки статті 368-3, 368-4, 369 Кримінального кодексу України та стаття 369-2 цього Кодексу співвідносяться як загальні та спеціальна норма (відповідно). Установлено, що в міжнародних антикорупційних конвенціях по-різному передбачається можливість встановлення певної форми відповідальності для юридичних осіб у разі вчинення від їх імені та/або в її інтересах певного корупційного злочину. У Конвенції ООН проти корупції – за активні та пасивні форми корупції (підкупу), а в Кримінальній конвенції РЄ про боротьбу з корупцією та в Конвенції ОЕСР з боротьби з підкупом посадових осіб іноземних держав під час здійснення міжнародних ділових операцій – лише за активну

форму корупції (підкупу). Зроблено висновок, що більш правильним є підхід, відповідно до якого заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб можуть застосовуватися у разі вчинення її уповноваженою особою від імені та в інтересах цієї юридичної особи як активного, так і пасивного підкупу, що відповідає антикорупційним стандартам загального рівня, а саме тим, що передбачені у Конвенції ООН проти корупції. Запропоновано викласти пункти перший та другий частини першої статті 96-3 Кримінального кодексу України в новій редакції, передбачивши у них вказівку на статті 368-3 та 368-4 (в цілому), а також статтю 368 цього Кодексу.

Ключові слова: злочин, кримінальне правопорушення, кримінальна відповідальність, квазікримінальна відповідальність юридичних осіб, заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб, корупція, корупційні кримінальні правопорушення, уповноважена особа юридичної особи, вчинення злочину від імені юридичної особи, вчинення злочину в інтересах юридичної особи, підкуп, неправомірна вигода.

Harko D. M. Corruption Crime As A Basis For Quasi-Criminal Liability Of Legal Entities: Some Problems Of Regulatory Consolidation

The article is devoted to the study of the issue of the form of a corruption crime as the basis for the application of criminal legal measures against legal entities for its commission by an authorized person on behalf of and in the interests of a legal entity (paragraphs one and two of the first part of Article 96-3 of the Criminal Code of Ukraine). It is established that the criminal legislation of Ukraine provides that such a corruption crime should take an active form, that is, consist in the proposal, promise, provision of undue benefit to the relevant entity - an official of a legal entity of private law (parts one and two of Article 368-3), a person engaged in professional activities related to the provision of public services (parts one and two of Article 368-5), a public official (Article 369). Through a systematic analysis and application of the rules of systematic interpretation of criminal law norms, it was concluded that in relation to the abuse of influence (Article 369-2 of the Criminal Code of Ukraine), which may consist in an active and passive form of corruption, the legislator allows this crime as a basis for applying criminal law measures against legal entities. This is seen as inconsistency of the legislator, since Articles 368-3, 368-4, 369 of the Criminal Code of Ukraine and Article 369-2 of this Code are correlated as general and special norms (respectively). It is established that the international anti-corruption conventions differently provide for the possibility of establishing a certain form of responsibility for legal entities in case of committing a certain corruption crime on their behalf and/or in its interests. In the UN Convention against Corruption - for active and passive forms of corruption (bribery), and in the Criminal Convention of the Council of Europe on the fight against corruption and in the OECD Convention on the fight against bribery of officials of foreign states during international business operations - only for an active form of corruption (bribery). It has been concluded that the more correct is the approach, according to which measures of criminal and legal nature in relation to legal entities can be applied in case of its being committed by

an authorized person on behalf of and in the interests of this legal entity, both active and passive bribery, which meets the anti-corruption standards of the general level, namely those provided for in the UN Convention against Corruption. It is proposed to state the first and second paragraphs of the first part of Article 96-3 of the Criminal Code of Ukraine in a new edition, providing in them an indication of Articles 368-3 and 368-4 (in general), as well as Article 368 of this Code.

Keywords: crime, criminal offense, criminal liability, quasi-criminal liability of legal entities, criminal legal measures against legal entities, corruption, corruption criminal offenses, an authorized person of a legal entity, committing a crime on behalf of a legal entity, committing a crime in the interests of a legal entity, bribery, unlawful benefit.